Εφημερίδα : «Η Βραδυνή»
Κριτική Θεάτρου: Μαρίκα Θωμαδάκη
Sam Shepard: **“True West”**
Μετάφραση-σκηνοθεσία: Δημήτρης Μαυρίκιος
Κοστούμια : Γιώργος Ζιάκας
Σκηνικά : Δημήτρης Πολυχρονιάδης
Κίνηση: Βάλια Παπαχρήστου
Φωτισμοί: Λευτέρης Παυλόπουλος
Κινηματογράφηση: Άρης Μπαλαφούκας
Ερμηνεύουν: Νίκος Καραθάνος, Γιάννης Κότσιφας, Γιάννης Ζαβραδινός, Βαγγελιώ Ανδρεαδάκη.

Παρά τη ρεαλιστική επίφαση και τις νατουραλιστικές (και ίσως βεριστικές) προεκτάσεις της, η γραφή του Sam Shepard προκρίνει το συμβολισμό ως προαπαιτούμενο για την ενδότερη διερεύνηση των ηρώων, φορέων ηθοπλαστικής ουσίας. Πράγματι, στο συνολικό θεατρικό έργο του ρηξικέλευθου αυτού δραματουργού, η έννοια του ήθους, υπό την αριστοτελική της θεώρησή της, καταγγέλει τον κερματισμό του προσώπου τόσο στο επίπεδο της χρηστότητας και της αρμονίας όσο και σε εκείνο της ομοιότητας και της ομαλότητας.

Ο Sam Shepard ακολουθεί εξάλλου τις διαδρομές μιας μυθοπλασίας, οι οποίες διαγράφουν, όπως π.χ. στο «True West», την ειδοποιό διαφορά μεταξύ της αρχέγονης καταγωγής του συμβόλου και επικαιροποίησης συναφών προς αυτό αναγωγών στο εκάστοτε ‘εδώ και τώρα’. Συγκεκριμένα, στο «True West» ο συγγραφέας εστιάζει την προσοχή του αναγνώστη-θεατή στο έκκεντρο περιστατικό που αναδεικνύεται σε παράδειγμα στο χωρόχρονο και συμβολοποιείται ως αρχετυπική μάζα σημείων με δυνάμει πολύ ενεργά σημαινόμενα στα οποία προσκολλάται το ενιαίο σημαίνον του προσώπου της αναφοράς. Με άλλα λόγια, το υποκείμενο στο μικρόκοσμο του έργου αποτελεί σύνοψη αντικειμένων με πολλαπλές επιμεριστικές ιδιότητες δια των οποίων προβάλλεται τελικώς η μια και μοναδική οντότητα ως υπεύθυνη της δημιουργίας ενός τουλάχιστον αντιπάλου. Έτσι, η σχάση του προσώπου εμφανίζεται ως αναπόφευκτη και λυτρωτική επειδή ακριβώς προτείνει στον Άλλο, στον αντίπαλο δηλαδή, τρόπους καταφυγής σε ένα προσωπικό άλλοθι.

Στο «True West» του Θεάτρου Τέχνης, η σκηνοθετική γραφή του Δημήτρη Μαυρίκιου φωτίζει αυτή την πλευρά του διχασμού, ευθυγραμμίζοντας καθ’ υπερβολήν τα δύο αδέρφια Λι και Όστιν, μέχρι τη στιγμή που εμφανίζεται το συγκρουσιακό περιστατικό. Ο κύριος Μαυρίκιος, κινείται εύστοχα στο μεταίχμιο χώρο που διαχωρίζει τη συστράτευση και την συνοδοιπορία από την εχθροπραξία και το φόνο, υπερφορτίζοντας τη δράση των προσώπων μέσα από την εικονοποίηση του εσώτερου υπαρκτικού τοπίου. Πιστεύω ότι η σκηνοθεσία του Δημήτρη Μαυρίκιου, ανατρέχοντας στην φωτογράφηση του πάθους, κατορθώνει να αποκαλύψει ένα σημαντικό μέρος της αλήθειας του Είναι και του Φαίνεσθαι των θεατρικών χαρακτήρων. Εφιστώντας την προσοχή του κοινού στις συνιστώσες έννοιες που ενσαρκώνουν, ως αρχέτυπα, ο σκηνοθέτης επιτυγχάνει να ανυψώσει τους ήρωες του έργου σε πολιτισμικά μεγέθη, τα οποία ουδετεροποιούν την εθιμοτυπική γεωγραφία, εκκινώντας από τα παιδιά του Οιδίποδα και της Ιοκάστης για να καταλήξουν, με κάποιους ενδιάμεσους σταθμούς, στα δύο αδέλφια-παιδιά των πρωτοπλάστων.

Εξάλλου, σε ένα άλλο επίπεδο, ο Δημήτρης Μαυρίκιος συναντά τη σημασιολογία και, ως ένα βαθμό την αισθητική της ζούγκλας του μαυροπίνακα, δηλώνοντας μια κυκλική πορεία του Λι και του Όστιν από την Άγρια Δύση στο «True West» για να κλείσει ο κύκλος, στο τελευταίο πλάνο του Λι, με τη χολυγουντιανή αναβίωση του μύθου στο διηνεκές: Ένα κλείσιμο του ματιού σημαίνει εξίσου το θάνατο και την ανάνηψη σε έναν άλλο Γαλαξία, στη Γη ίσως της ηλεκτρονικής επαφής με τον Άλλο, κατ’ εικόνα και καθ’ ομοίωση διαφορετικό.

Ο Νίκος Καραθάνος στο ζενίθ της θεατρικής ενεργητικότητάς του, αποδίδει τον Λι οδηγώντας το κοινό « πυρ το εξώτερον» της παθιασμένης ιδιοσυγκρασίας του ήρωα. Ο κ. Καραθάνος δίνει κυριολεκτικά ρεσιτάλ πάθους μέσα από την ερμηνεία του ενός από τα δύο «εγώ» της κοσμοθεωρίας του Shepard μεταδίδοντας στον θεατή την ενεργειακή θεατρικότητα ως κατ’ εξοχήν ιδιότητα του πάσχοντος σώματος του ηθοποιού.

Το « True West » επιβάλλει αυτή την κωδικοποίηση του πάθους το οποίο ο Νίκος Καραθάνος αποκωδικοποιεί με εκρηκτικό τρόπο, σαν μια βόμβα που σκάει δημιουργώντας στο περιβάλλον αλυσιδωτές αντιδράσεις. Δίπλα του και απέναντι του συγχρόνως, ο Γιάννης

Κότσιφας υποστηρίζει τον Όστιν, το έτερο <εγώ>, κρατώντας το μέτρο των αποστάσεων μέχρι το ξέσπασμα της ανυποψίαστης <φωτιάς> που κατακαίει στο τέλος τα σωθικά του δίδυμου Λι. Ο Όστιν του κ. Κότσιφα συμβαδίζει αρχικά με τον Λι κρατώντας ήρεμα την ανάσα μέχρι τη στιγμή του παραληρήματος όπου ο ηθοποιός ενσαρκώνει σχεδόν αφτιασίδωτα τις αυταπάτες του ήρωα και την ανάγκη του να υπερβεί τον περιρρέοντα ρεαλισμό. Αν ο Λι του Νίκου Καραθάνου καταλύει συθέμελα το αρχιτεκτόνημα της παθογένειας των συμπλεγμάτων του, ο Όστιν του Γιάννη Κότσιφα συνθέτει υπομονετικά και βίαια το οξύμωρο της αλλαγής τοπίου και συνάμα της επιστροφής στο τοπίο αυτό.

Ως Σολ Κίμερ, ο Γιάννης Ζαβραδινός, ώριμος και ευγενικά ωραίος δίνει το ιδιάζον στίγμα του στην αισθητική των σκηνών που τον αφορούν. Εξάλλου, η Βαγγελιώ Ανδρεαδάκη (Μάνα) ερμηνεύει με ευεργετική απλότητα την κλασική μικροαστή και σκληροπυρηνική, ανεπηρέαστη μητέρα, η οποία παρακολουθεί εκ του μακρόθεν την εσωτερική αιμορραγία των παιδιών της.

Η παράσταση εκτυλίσσεται στο περιβάλλον των σχετικώς φλυαρούντων σκηνικών του Δημήτρη Πολυχρονιάδη, υπό των εκκωφαντική μουσική σουρντίνα του Στάθη Σκουρόπουλου και υπό το φως που δημιουργεί ο Λευτέρης Παυλόπουλος ΄παίζοντας’ με τις φωτοσκιάσεις. Ο Λευτέρης Παυλόπουλος κάνει τελικά ‘τζόγο’ με την εγκάρσια τομή των σκηνών του έργου στις οποίες απαθανατίζει την στιγμιαία χειρουργική επέμβαση των παθιασμένων σωμάτων που διαπλέκονται με τους ευθύβολους φωτισμούς του.

Δημοσίευση: 3/4/2004